

بررسی وضعیت تغذیه بیماران

در بیمارستان های دولتی-دانشگاهی کشور

سال ۹۴-۱۳۹۳

**National Assessment of Nutritional
Status of Inpatients in Hospitals**

2014-2015

سرشناسه: پودینه، سمیه، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور: بررسی وضعیت تغذیه بیماران در بیمارستان‌های دولتی - دانشگاهی کشور سال ۹۴ - ۱۳۹۳ =
National assessment of nutritional status of inpatients in hospital ۲۰۱۴ - ۲۰۱۵ / پدیدآورندگان سمیه پودینه،
پریسا ترابی، عبدالرضا نوروزی و همکاران.
مشخصات نشر: قم: اندیشه ماندگار، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص: ۲۹×۲۲ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۱۰-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: بیمارستان‌ها - ایران - خدمات غذایی - ارزشیابی Hospitals - Food service - Iran - Evaluation
موضوع: بیماران بستری - تغذیه Hospital patients - Nutrition
شناسه افزوده: ترابی، پریسا، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده: نوروزی، عبدالرضا، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره: RA۹۷۵/۵
رده بندی دیویی: ۳۶۲/۱۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۸۷۷۷۵

بررسی وضعیت تغذیه بیماران در بیمارستان‌های دولتی-دانشگاهی کشور- سال ۹۴-۱۳۹۳
National Assessment of Nutritional Status of Inpatients in Hospitals 2014-2015

پدیدآورندگان: سمیه پودینه، دکتر پریسا ترابی، دکتر عبدالرضا نوروزی و همکاران
ناشر: اندیشه ماندگار
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۱۰-۷

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به گروه تغذیه بالینی دفتر بهبود تغذیه جامعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و همکاران نامبرده در طرح در دانشگاه‌های علوم پزشکی مشهد، کرمانشاه، کرمان و نیشابور می‌باشد و استناد به اطلاعات و مطالب این گزارش با ذکر منبع به شیوه ارائه شده در گزارش بلامانع است.

انتشارات اندیشه ماندگار
قم - خیابان صفائیه (شهدا) - انتهای کوی بیگدلی - نبش کوی شهید گلدوست - پلاک ۲۸۴
تلفن: ۰۲۵/۳۷۷۳۶۱۶۵-۳۷۷۴۲۱۴۲ همراه: ۰۹۱۲۲۵۲۶۲۱۳

فهرست

پیشگفتار ۱۱

مقدمه ۱۲

کلیات ارزیابی تغذیه ای

اهمیت ارزیابی وضعیت تغذیه ۱۷

غربالگری تغذیه ای ۱۸

ارزیابی تغذیه ای ۱۹

روش ها و ابزارهای ارزیابی سوء تغذیه ۲۲

نقش غربالگری و ارزیابی تغذیه ای در مراقبت های تغذیه ای ۲۸

تجربه غربالگری و ارزیابی تغذیه ای در ایران ۲۹

روش اجرا

مروری بر مطالعات پیشین ۳۳

اهداف مطالعه ۴۰

روش ها و شرح عملیات اجرایی ۴۱

یافته ها

اطلاعات دموگرافیک بیماران به تفکیک وضعیت پذیرش ۵۱

وضعیت تغذیه ای ۵۳

دریافت غذا ۶۰

سابقه تغییرات وزن ۶۵

پرسنل بخش ها ۶۸

وزن کردن بیماران ۶۸

غربالگری تغذیه ای ۶۹

مدیریت بیماران در معرض سوء تغذیه و مبتلا به سوء تغذیه ۷۰

مشاوره کارشناس تغذیه ۷۲

بحث و نتیجه گیری

وضعیت تغذیه ای ۷۵

دریافت غذا ۷۶

سابقه تغییرات وزن ۷۷

پیشگفتار

وضعیت تغذیه از طریق بررسی تعادل میان دریافت خالص و نیاز به مواد مغذی تعیین می‌شود و هر گونه عدم تعادل در آن منجر به سوءتغذیه می‌گردد. سوءتغذیه می‌تواند در نتیجه کمبود دریافت غذا، افزایش نیازهای تغذیه‌ای بعلت بیماری، عوارض بیماری زمینه‌ای مانند جذب اندک و اتلاف زیاد مواد مغذی یا ترکیبی از عوامل مذکور ایجاد شود.

بیماران مبتلا به سوءتغذیه در مقایسه با بیماران همسان با وضعیت تغذیه‌ای مناسب، در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به عفونت‌های پس از عمل، افزایش طول مدت بستری، مرگ و میر و پذیرش مجدد در بیمارستان قرار دارند. حمایت تغذیه‌ای مناسب از این بیماران می‌تواند منجر به بهبودی سریع‌تر و مدت زمان بستری کوتاه‌تر گردد که به معنای کاهش هزینه‌های سلامت می‌باشد. نیاز به کنترل هزینه‌های سلامت و همچنین توانایی بالای حمایت‌های تغذیه‌ای بیماران از طریق تغذیه انترال و پرنترال، اهمیت ارزیابی وضعیت تغذیه بیماران بستری در بیمارستان را نشان می‌دهد.

ابزارهای متعددی برای بررسی وضعیت تغذیه بیماران و پیش‌بینی نتایج بالینی طراحی و اعتبار سنجی شده‌اند، اما در حال حاضر هیچ توافق نظر جهانی بعنوان استاندارد طلایی ارزیابی وضعیت تغذیه بیماران در بیمارستان‌ها و سایر زمینه‌های بالینی وجود ندارد. در سراسر دنیا گزارشات متفاوتی از شیوع سوءتغذیه ارائه شده که به نوع بیمارستان، جمعیت مورد بررسی، تعریف و معیارهای مختلف برای بررسی سوءتغذیه بستگی داشته است.

در طول ۳۰ سال گذشته پیشرفت‌هایی در زمینه پزشکی، جراحی، پرستاری و حمایت‌های تغذیه‌ای رخ داده است، با این حال مطالعات زیادی شیوع بالا و نبود آگاهی در مورد سوءتغذیه را گزارش داده‌اند. علیرغم دسترسی به ابزارهای ساده، سریع و دقیق برای غربالگری و ارزیابی تغذیه‌ای، شیوع سوءتغذیه همچنان بالا باقی مانده و درمان مناسب همیشه دریافت نمی‌شود. این مشاهدات غالباً به علت در اولویت نبودن شناسایی و درمان سوءتغذیه در بیماران بیمارستانی می‌باشد.

ارائه خدمات تغذیه و رژیم درمانی مناسب در بیمارستان‌ها، عامل مهمی در بهبود سریع‌تر بیماران و کاهش دوران نقاهت به شمار می‌رود. سرویس‌های تغذیه‌ای مثل غربالگری و ارزیابی تغذیه‌ای و اقدام به موقع و مناسب جهت پیشگیری یا رفع مشکل تغذیه‌ای می‌تواند ماحصل مراقبت‌ها را بهبود بخشیده و هزینه‌های درمانی را برای بسیاری از بیماران کاهش دهد. علی‌رغم اینکه مشکل سوءتغذیه بیمارستانی در حدود چهار دهه پیش شناسایی گردیده است، توجه به آن هنوز هم مورد غفلت قرار می‌گیرد.

شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد درصد بالایی از بیماران مبتلا به سوءتغذیه شناسایی نمی‌شوند. متأسفانه تاخیر و یا عدم غربالگری برای تشخیص و مدیریت سوءتغذیه رایج است. همواره توصیه شده است که در این زمینه آموزش پزشکان و پرستاران، استفاده از ابزار غربالگری مناسب و ایجاد کانال ارتباطی قابل اطمینان میان پرستار، پزشک و تیم تغذیه در اولویت قرار گیرد.

وضعیت تغذیه‌ای مناسب بیماران بستری در بیمارستان نقش و اهمیت ویژه‌ای در کاهش بروز چرخه معیوب سوءتغذیه-بیماری دارد. علیرغم تعداد زیاد مراجعات به بیمارستان‌ها و فشار اقتصادی سوءتغذیه بر سیستم بهداشتی-درمانی، اطلاعات جامعی در مورد وضعیت سوءتغذیه بیمارستانی در ایران موجود نیست.

امید است این مطالعه و مطالعاتی از این دست در آینده، دستیابی به کیفیت بالای خدمات غذا و رژیم درمانی در بیمارستان‌های کشور را براساس مداخلات طراحی شده مبتنی بر نتایج این بررسی‌ها را تسهیل نماید.